

# Pygamberimiziň keşbi, ahlagy we edebi: Wepalylygy

Category: Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiýe

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Pygamberimiziň keşbi, ahlagy we edebi: Wepalylygy

PYGAMBERIMIZIŇ KEŞBI, AHLAGY WE EDEBI

## ► WEPALYLYGY

Resuly Kerim (s.a.w) wepaly adamdy, lebzine ygrarlydy, bir aýdanynda durardy, sözünden dänmezdi. Özüne, töweregindäki sahabalara kömek edeni asla unutmazdy, dostlary bilen görşüp, olaryň hal-ýagdaýlaryny sorap durardy, musulmanlara-da şeýle etmegi maslahat bererdi. Ine, muňa bir mysal:

Abdylly ibn Ebil-Hamsa (r.a) şeýle gürrüň berýär:

– Hezreti pygamber bilen söwda etdim. Şonda men oňa biraz garaş, ynha gelerin diýdim. Ýöne oňa gelerin diýip söz berenimi unudaýypdyryn. Aradan üç gün geçenden soňra birden ýadyma düşdi. Onsoň, üç gün geçirip barsam, Ol şindem şol ýerde maňa garaşyp duran eken.[1]

Ine, görşüňiz ýaly, pygamberimiz wadasynda tapylýan täjir bolupdyr. Ol ýöne bir ýoldaşyna-da garaşaymandyr-da, eýsem, «onuň başyna bir iş düşäýen bolmasyn» diýip, howatyrlanan hem eken.

Bir gezek Hebeşistan hökümdarynuň ilçileri pygamberimiziň huzuryňa gelenler. Pygamberimiz olar bilen gaty içgin gyzyklanypdyr. Sahabalardan käbirleri: «Eý, Allanyň Resuly! Özümüz hyzmat ederis, siz dynjyňyzy alyberiň, bize näme etmelidigini aýtsaňyz bolany» diýýärler. Emma pygamberimiz olara şeýle jogap beripdir: «*Bular Hebeşistana göç eden sahabalarymyza ýer görkezip, hyzmat edipdiler. Olaryň eden ýagşylygy üçin men olara hyzmat edesim gelyär.*»

Mutýym ibn Adiy kureýş inkärçileriniň baştutanlaryndan biridi. Bir gezek Taifden gelyärkä, duşmanlary pygamberimizi şähre goýbermeýärler. Pygamberimiz önünde duran mekgelileriň

birnäçesinden hemaýat etmeklerini sorady. Ýöne olaryň hemmesi ony ret edýärler. Diňe Mutýym Oña arka çykýar. Ogullaryny ýaraglandyryp, hezreti pygamberi şähre tarap alyp gaýdýar. Aradan ýyllar geçdi, Bedir söweşinde Mutýym hem beýleki kureýşler ýaly musulmanlara garşy uruşýar we söweşde heläk bolýar. Hezreti pygamberimiziň şahyry Hassan onuň ölümini ýatlap ýazan bir goşgusynda Mutýymyň pygamberimize şol eden kömeginden söz açyp, ony ýagşylykda ýatlaýar. Pygamberimiz onuň özüne eden ýagşylygyndan diýseň razydy. Duşmanyň ýesirlerini näme etmelidihi barada jedelleşip durkalar, pygamberimiz: «*Mutýym ibm Adiy diri galyp, menden ýesirleri diläm bolsady, men bularyň baryny gara şaýy alman boşadardym*» diýýär.[2]

Hezreti pygamberimiz öz soýuzdaşlaryna (ýaranlaryna) diýseň wepaly adamdy. Hudeýbiýe ylalaşygynda musulmanlara tarapdar bolan Beni-Huzaýe kowmy kureýşe tarapdar bolan Beni-Bekiriň zulmuna sezewar bolýarlar. Bu zulmy kureýşler hem aşaklyk bilen goldaýardylar. Huzeýeliler öz ýagdaýyny hezreti pygambere ýetirenlerinde Ol ur-tut kureýşlere ultimatum iberdi we goşun toplamaga başlady. Bu waka Mekgäniň alynmagynyň sebäbi bolubam taryha girdi. Şeýlelikde pygamberimiz zuluma uçran soýuzdaşyny ýeke taşlamaýan adam bolup çykýar.[3]

Pygamberimiz öz ýanyna alysdan gelýän taýpa ýolbaşçylaryny myhmanhanalara ýerleşdirerdi, olaryň aladasyny ederd, mugallymlar taýýarlardy, maddy mätäçliklerine seredýän ýörite adamlar bellärdi, yzyna, kowumlaryna gaýtmakçy bolanlarynda azyk taýýarlady, täze lybaslar alyp, sowgat bererdi. Yslam dini bilen gyzyklanyp, Medinä gelen bu adamlary ýatlaryndan çykmaz ýaly mähir bilen ýola salardy.

---

[1] Ibn Sad «Tabakat», VII, 59; Şibli «Asry-Sagadat», I, 137.

[2] A.Azzam «Resuly Kerimiň nusgalyk ahlagy», terj. H.Karaman, 36.

[3] A.Azzam «Resuly Kerimiň nusgalyk ahlagy», terj. H.Karaman, 3. Pedagogika we edep-terbiýe